

Nowy projekt badawczy: Brama do śródziemnomorza: Akkar – rekonesans archeologiczny w północnym Libanie

Misja archeologiczna Centrum Archeologii Śródziemnomorskiej UW przeprowadziła pierwszy rekonesans w libańskiej prowincji Akkar, w centralnej części tzw. Żyźnego Półksiężycy. Ta część biblijnego Kanaanu jest ciągle mało rozpoznana przez archeologów.

Kiedy archeolodzy mówią o historii ziemi biblijnej, odnoszą się zwykle do wyników badań z południowego Lewantu, czyli Izraela. Lecz obszar ten obejmuje też tereny dzisiejszego Libanu. Ale o archeologii tych obszarów znacznie mniej wiadomo. Celem najnowszego projektu CAŚ UW jest przeprowadzenie nieinwazyjnych badań powierzchniowych umożliwiających poznanie pozostałości archeologicznych w libańskiej prowincji Akkar, w północnym Libanie.

Obszar ten od 3 tys. p.n.e. po okres wypraw krzyżowych odgrywał ważną rolę, jako korytarz komunikacyjny łączący Syrię i Mezopotamię z wybrzeżem śródziemnomorskim. Ze wzmianek w źródłach starożytnych wiadomo, że rywalizowały tu potęgi, takie jak Egipt i imperium Hetytów (tereny dzisiejszej Turcji), bo Akkar zapewniał też łagodny klimat, urodzajną ziemię i dogodne warunki dla osadnictwa.

Grupa archeologów z CAŚ UW pod kierownictwem dr. Zuzanny Wygnańskiej przeprowadziła wstępny rekonesans archeologiczny w sierpniu 2018 roku. Badany obszar jest częściowo górzysty, częściowo równinny, poprzecinany licznymi dolinami rzek, więc wyboru miejsc do badań dokonano na podstawie analizy zdjęć satelitarnych. W trakcie miesiąca prac zidentyfikowano kilkadziesiąt stanowisk – rozległe osiedla zamieszkałe przez setki lat, jak i skupiska dawnej ceramiki, czy narzędzi kamiennych. Większość stanowisk pochodzi z okresów późnych – z czasów Bizancjum, wypraw krzyżowych oraz czasów dynastii mameluckich i otomańskich. Dla badaczy szczególnie interesujące było odkrycie budowli megalitycznych z połowy 4 tys. p.n.e.

Do tej pory wiadomo było o kilkudziesięciu takich grobowcach zbudowanych z wielkich głazów, interpretowanych jako miejsca pochówku ludności nomadycznej. Archeolodzy z CAŚ UW zidentyfikowali towarzyszące im budowle – wielkie prostokątne pomieszczenia z absydą przylegającą do krótszego boku. Czy budowle takie miały charakter mieszkalny czy kultowy pozostaje na razie zagadką, ale już samo ich współwystępowanie z grobowcami, to nieznanne dotąd zjawisko. Równie ciekawe było odnalezienie w pobliżu megalitów głazów zdobionych rytami z motywem węża, wskazującymi, że miejsce miało charakter kultowy. Są to jednak dopiero wstępne wyniki, a zespół planuje kontynuację badań, tak aby dowiedzieć się więcej o różnych okresach historii prowincji Akkar.

Centrum Archeologii Śródziemnomorskiej Uniwersytetu Warszawskiego – pod jego auspicjami od ponad 50 lat prowadzone są polskie badania wykopaliskowe i prace konserwatorskie w krajach basenu Morza Śródziemnego, Afryki i Bliskiego Wschodu. Aktualnie Centrum prowadzi ok. 30 projektów na stanowiskach datowanych od czasów prehistorycznych, poprzez wszystkie okresy historyczne aż po późny antyk i okres mułmański w Egipcie, Sudanie, Libanie, Jordanii, na Cyprze, Kuwejcie, Arabii Saudyjskiej, Omanie, Z.E.A i Armenii. Centrum prowadzi też Stację Badawczą w Kairze i Polski Ośrodek Archeologiczny w Chartumie.
Czytaj więcej: www.centrumarcheologii.uw.edu.pl ; www.facebook.com/pcma.uw
Kontakt: pcma@uw.edu.pl